

УДК 331.5.024.5

JEL J40

DOI 10.32782/2786-765X/2025-9-28

Мірошніченко Т.В.

кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри соціально-економічних дисциплін,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2729-4454>

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Однією з ключових умов ефективного розвитку економіки є ефективне функціонування ринку праці, як індикатору вирішення низки важливих соціально-економічних проблем. В умовах повномасштабного вторгнення, вітчизняний ринок праці діє під впливом численних факторів, які гальмують його розвиток, впливають на ефективність функціонування та потребують дієвих механізмів державного регулювання. Через військові дії на території країни, сповільнюються процеси розвитку людського капіталу, зменшуються можливості забезпечення потреб ринку праці і, як наслідок, забезпечення інноваційного розвитку країни. Конкурентну боротьбу на ринку праці посилюють створення нових ринкових ніш, інноваційні виробництва та швидко змінювані потреби підприємств в умовах війни. Зростає кількість інноваційних спеціальностей, які суттєво відрізняються від потреб економіки. Саме тому, важливим інструментом економічного розвитку ринку праці на сучасному етапі є управління попитом та пропозицією робочої сили, що обумовлює необхідність формування стратегічних напрямків розвитку та ефективної державної політики у сфері формування ринку праці.

Ключові слова: державне регулювання, договірне регулювання, саморегулювання, механізм, ринок праці.

Постановка проблеми. Кризові явища, з якими в останні роки зіштовхнулось українське суспільство, значно впливають на розвиток всієї країни та українського ринку праці зокрема. Суттєві зміни у розвитку та формуванні ринку праці України почалися з початком пандемії COVID19 та набули негативних трансформацій із початком повномасштабного вторгнення росії на територію України та введення воєнного стану. На сучасному етапі розвитку український ринок праці формується під дією таких негативних тенденцій, як війна з росією, загрози національній безпеці, захоплення територій, руйнування підприємств та інфраструктури, істотні зміни у територіальному розміщенні продуктивних сил через міграцію та вимушене внутрішнє переміщення населення, розбалансованість між попитом та пропозицією на ринку праці через зміну вимог роботодавців до кваліфікації працівників, зростання рівня безробіття, негативні демографічні процеси через зростання смертності та міграції працездатного населення закордон. Відповідні тенденції викликають негативні структурні зміни у сфері трудових відносин та обумовлюють необхідність вивчення теоретичних та прикладних аспектів державного регулювання ринку праці для формування ефективної та обґрунтованої державної політики щодо функціонування ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості державного регулювання ринку праці є предметом наукових досліджень

багатьох науковців. Зокрема, серед дослідників, які займаються цією проблематикою, варто виділити таких як Дружиніна В. В. [1], Тюленева С. А. [2], Маршавіна Ю. М. [3], Караченцева К. О. [4], Ладонько Л. С., Калінько І. В., Філіпова Н. В. [5], Коваль С. П. [6], Шаповалов В. В. [7], Швець О. В. [8], Шило К. М. [9] та багато інших.

У своїх публікаціях автори піднімають питання щодо державного регулювання ринку праці, описують принципи, методи та інструменти регулювання відповідного ринку, досліджують функціонування ринку праці в кризових умовах, пропонують заходи щодо вдосконалення державних механізмів регулювання останнього, вивчають державне управління зайнятості та безробіття, розглядають особливості подальшого соціально-економічного розвитку ринку праці в контексті подолання кризових явищ.

Не зважаючи на достатню кількість наукових досліджень, недопрацьованим залишається питання щодо складових державного регулювання ринку праці та їх структурної взаємодії.

Метою статті є дослідження та науково-теоретичне обґрунтування особливостей державного регулювання ринку праці в умовах повномасштабного вторгнення та подальшого повоєнного відновлення України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі представлено різноманітні визначення державного регулювання ринку праці. Так, в роботах Дружині-

ної В. В.[1] та Тюленева С. А. [2] представлені визначення, які описують державне регулювання ринку праці, як систему законодавчих, правових, економічних, адміністративних та організаційних заходів держави щодо забезпечення ефективної зайнятості, зниження рівня безробіття, створення робочих місць, нормування умов праці та раціонального використання робочої сили.

Маршавіна Ю. М. розглядає «регулювання ринку праці» з позиції системного підходу, який є набором певних умов та процесів для забезпечення механізмів регулювання та саморегулювання ринку праці [3].

Караченцева К. О. розглядає сутність поняття «державне регулювання ринку праці» як вплив держави на кон'юнктуру ринку через сукупність цілей, принципів, функцій, методів, форм та інструментів для забезпечення ефективності функціонування останнього [4]. Розглянуті вище визначення описують державне регулювання ринку праці комплексно, тоді як ряд дослідників розглядають окремо державне регулювання зайнятості та державне регулювання безробіття. Під «державним регулюванням зайнятості» розуміють комплекс державних заходів, які застосовуються щодо ринку праці з метою забезпечення продуктивної зайнятості та соціального захисту населення [5].

Термін «державне регулювання безробіття» означає здійснення державними органами та іншими організаціями комплексу заходів щодо залучення економічно активного населення до суспільної праці для отримання заробітку кожною окремою особою та покращення макроекономічних показників суспільного соціально-економічного розвитку країни в цілому[6]. Оскільки зайнятість та безробіття відображають дієвість основних процесів ринку праці (попиту та пропозиції) та забезпечують його функціонування, доречно розглядати державне регулювання ринку праці комплексно з урахуванням всіх вказаних вище процесів та явищ. Для здійснення заходів державного регулювання ринку праці використовуються різноманітні механізми. Під механізмом регулювання ринку праці розуміють сукупність нормативних, законодавчих або колективно-договірних актів, які регулюють політику зайнятості. Тобто, першочерговим завданням механізмів регулювання ринку праці є забезпечення ефективного використання наявної робочої сили відповідно до галузевих потреб економіки для отримання максимального економічного і соціального ефекту. Заходи державного регулювання ринку праці в сучасних умовах розвитку необхідно розглядати як комплекс державного, договірної регулювання та саморегулювання. Державне регулювання ринку праці здійснюється в межах державної

політики, яка являє собою невід'ємну складову частину і одночасно складну підсистему ринкової економіки та покликана сформувати такий ринок праці, який здатний швидко реагувати на динамічні зміни зовнішнього середовища.

Державна політика регулювання ринку праці може бути «активною» (багаторівнева) та «пасивною». Активна державна політика передбачає застосування організаційно-економічних заходів та правових дій, які безпосередньо впливають на зміну співвідношення попиту і пропозиції робочої сили. Метою активної політики є підвищення конкурентоспроможності робочої сили та розширення сфери зайнятості для зниження рівня безробіття та збільшення рівня зайнятості шляхом забезпечення роботою не зайнятих економічно активних громадян. Пасивна державна політика здійснюється за допомогою пасивних заходів, які передбачають реєстрацію та облік безробітних і незайнятих громадян, які шукають роботу, надання допомоги по безробіттю, здійснення грошових та не грошових форм підтримки безробітних [7].

Ключовою метою державного регулювання є взаємозв'язок політики зайнятості та економічної політики держави, консолідація зусиль центральних та місцевих органів виконавчої влади, об'єднань роботодавців і профспілок для реалізації політики зайнятості та зниження рівня безробіття.

Ще однією складовою регулювання ринку праці є договірне регулювання. Договірне регулювання включає національне (генеральна угода), галузеве (галузеві, міжгалузеві угоди) та територіальне (територіальні угоди) управління взаємодією між роботодавцями та працівниками за допомогою укладання угод. На національному рівні відповідне регулювання покликано закріпити законодавчо заходи щодо розвитку внутрішнього ринку праці, підтримки вітчизняного виробництва, вирішення проблемних питань економічного розвитку та діяльності бізнесу, а також вирішення соціальних питань щодо охорони праці, соціального захисту та задоволення духовних потреб населення.

На міжгалузевому та територіальному рівні договірне регулювання має забезпечувати механізми і порядок укладання колективних угод (договорів), закріплювати зобов'язання сторін щодо зайнятості, охорони праці, дисципліни праці, гарантій та компенсацій. Останньою складовою регулювання ринку праці є саморегулювання, в основі якого лежать закони попиту і пропозиції на робочу силу. Взаємодія попиту і пропозиції визначає ціну товару «робоча сила» та у поєднанні з ринковими механізмами саморегулювання охоплює регулювання трудових та соціальних відносин між роботодавцями

і працівниками, формування пропозиції (робочої сили) та попиту (робочих місць), розвитку людського капіталу на стадії його формування і використання, розподілу і перерозподілу робочої сили за галузями і територіями країни та регіону з метою ефективного її використання.

Поєднання вищезазначених складових регулювання (державного, договірної регулювання і саморегулювання) забезпечує створення комплексного механізму державного регулювання ринку праці. Під механізмом регулювання ринку праці розуміють сукупність нормативних, законодавчих або колективно-договірних актів, які регулюють політику зайнятості. Тобто, першочерговим завданням механізмів регулювання ринку праці є забезпечення ефективного використання наявної робочої сили відповідно до галузевих потреб економіки для отримання максимального економічного і соціального ефекту. Механізм державного регулювання ринку праці обов'язково має мету, принципи, методи або інструменти впливу, а тож взаємопов'язані суб'єкти та об'єкти регулювання [1;2;8]. Метою механізму регулювання ринку праці є оптимальне поєднання механізмів регулювання, саморегулювання та договірної регулювання ринку праці, яке за оптимального поєднання забезпечує граничний рівень втручання держави в процеси регулювання ринку праці.

До суб'єктів державного регулювання зазвичай відносять державні органи та установи, а також посадові особи, які здійснюють регулювання ринку праці. У системі поєднання механізмів регулювання, саморегулювання та договірної регулювання, суб'єктами вважаються представники та установи різних рівнів ієрархії: державний рівень – органи державної виконавчої влади всіх рівнів, фізичні та юридичні посадові особи, колективні законодавчі і розпорядчі органи; рівень договірної регулювання – учасники соціального діалогу; рівень саморегулювання – державні та територіальні органи влади, профспілки, об'єднання підприємств.

Об'єктами державного регулювання ринку праці є система процесів відтворення робочої сили, формування пропозиції та попиту на ринку праці, забезпечення трудових відносин та соціального захисту населення, регулювання системи організації праці (умови, нормування, оплата тощо), створення умов для адаптації вітчизняного ринку праці до європейських вимог.

Предметом державного регулювання ринку праці є тенденції, проблеми та суперечності у функціонуванні ринку праці на різних рівнях ієрархії.

Під принципами управління ринком праці доречно розуміти правила та положення, які відображають необхідні риси та особливості

поведінки, яких необхідно дотримуватися у державному регулюванні ринку праці. В науковій літературі представлені різноманітні класифікації механізмів державного регулювання ринку праці з різними складовими, методами та засобами, але на нашу думку, найбільш повним відображенням елементів регулювання ринку праці є комплексний підхід [2;9].

Комплексний підхід до опису механізмів державного регулювання складається із взаємопов'язаних підсистем, а саме [9]:

- організаційна підсистема, яка є структурованою організаційною системою процесів і поєднує об'єкти, суб'єкти державного управління, їх цілі, завдання, функції, методи управління та особливості взаємодії, які передбачають визначені результати їх функціонування;

- політико-правова підсистема, яка передбачає застосування механізмів нормативно-правового забезпечення функціонування ринку праці та економічну, соціальну, фінансову та промислову політику, яка в свою чергу безпосередньо впливає на розвиток останнього;

- економічна підсистема, яка реалізує механізми державного регулювання ринком праці через управління банківською, валютною, інвестиційною, інноваційною, кредитною, податковою, страховою та іншою фінансовою діяльністю;

- мотиваційна підсистема, яка є системою стимулів (адміністративних та соціально-економічних), які спонукають учасників ринку до ефективного функціонування у різних процесах ринку праці.

Проаналізовані вище структурні елементи дозволили сформувати структурно-логічну схему державного ринку праці, яка представлена на рисунку 1.

Доречно зазначити, що кожна із зазначених підсистем та взаємопов'язаних з ними складових, методів, принципів та механізмів державного регулювання ринку праці відіграє значну роль у формуванні дієвої державної політики щодо управління ринком праці та покликана забезпечувати наступні напрямки:

- забезпечення трудових відносин між роботодавцями та працівниками;

- формування соціальних відносин між роботодавцями та працівниками;

- забезпечення балансу попиту та пропозиції на ринку праці;

- розвиток людського капіталу, як ресурсу пропозиції на всіх стадіях його формування і використання;

- регулювання розподілу та перерозподілу робочої сили по галузям і територіям країни як елементу регулювання попиту;

- забезпечення соціально-економічних процесів функціонування ринку праці.

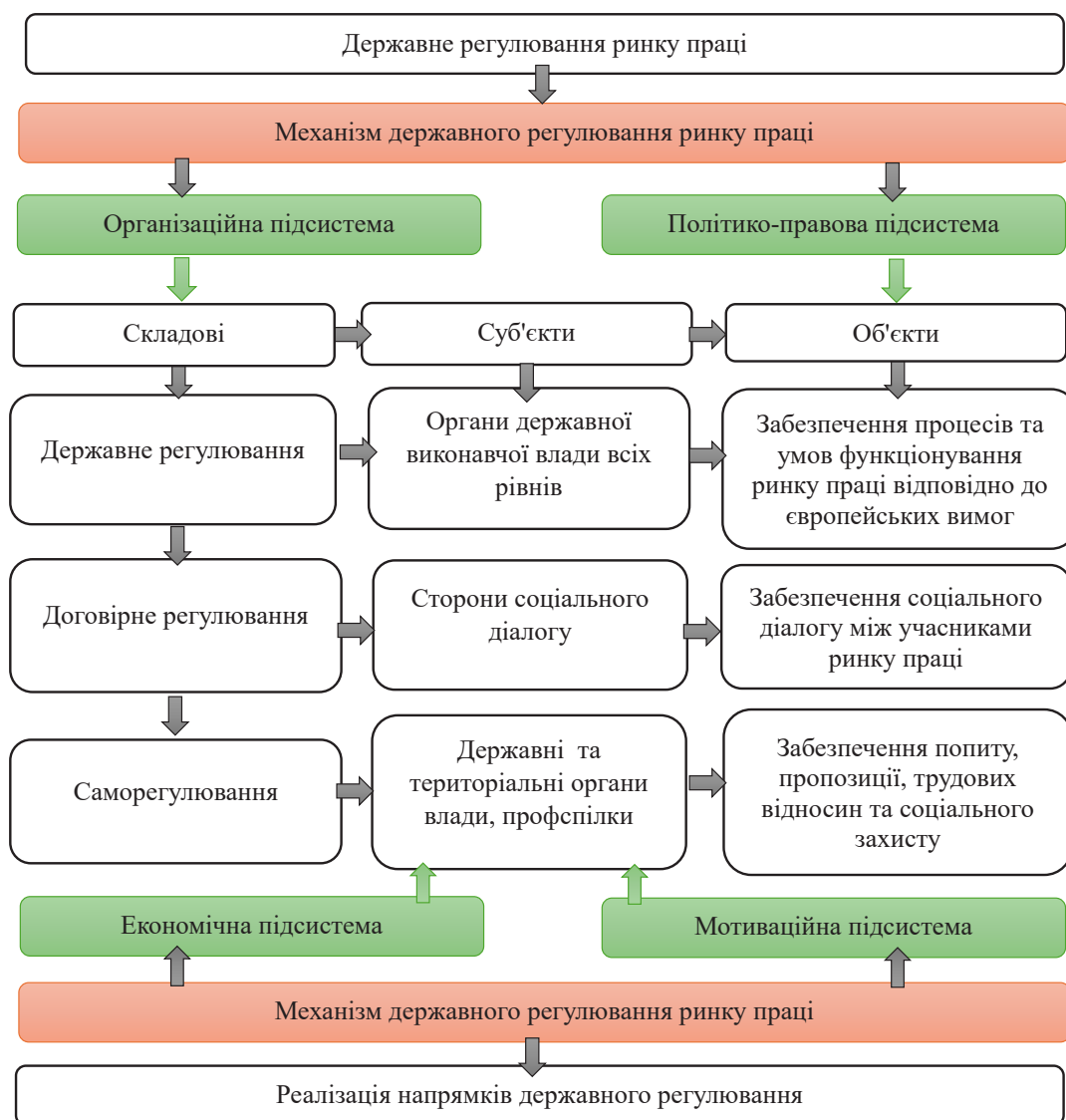

Рис. 1. Структурно-логічна схема державного регулювання ринку праці

Джерело: розроблено автором

Дослідження наукових розробок щодо державного регулювання ринку праці та сформована вище структурно-логічна схема дозволили виявити взаємозв'язки між основними компонентами ринку праці на рівні регулювання та сформулювати заходи вдосконалення соціально-економічного розвитку країни, необхідних для подальшого функціонування відповідного ринку в умовах кризи. До таких заходів доречно віднести:

- подальше вдосконалення законодавчої і нормативної бази відповідно до умов функціонування ринку в період повномасштабного вторгнення та повоєнного відновлення;
- консолідація всіх рівнів управління ринком праці та їх ефективної взаємодії;
- забезпечення балансу попиту та пропозиції на ринку праці;
- впровадження дієвих механізмів для забезпечення працевлаштування різних

верств населення (молоді, дорослого та незайнятого населення);

- розробка заходів щодо підтримки підприємств різних галузей, малого та середнього бізнесу для забезпечення створення нових робочих місць;

- запровадження ефективного довгострокового прогнозування потреби у кваліфікованих працівниках та спеціалістах для галузей економіки країни з урахуванням загальнодержавних, регіональних та місцевих потреб ринку праці;

- забезпечення розвитку ринку праці з позиції взаємодії органів державного управління, системою професійної освіти, роботодавцями та працівниками;

- забезпечення послідовності і системності у процесі реалізації державної політики щодо зайнятості, безробіття та соціального захисту населення.

Висновки. Таким чином, проведені дослідження теоретичних напрацювань щодо державного регулювання ринку праці та його структурних елементів дали змогу зробити наступні узагальнення та висновки щодо належного функціонування ринку у кризових умовах:

– державне регулювання ринку праці має свою структуру, а саме мету, об’єкти та суб’єкти регулювання, цілі, механізми та напрямки регулювання;

– основними складовими державного регулювання ринку праці є державне регулювання, договірне регулювання та саморегулювання, які забезпечують та регламентують функціонування ринку праці на всіх рівнях ієрархії;

– забезпечення державного регулювання ринку праці можливе за умови формування дієвого механізму регулювання, який забезпечує

ефективну взаємодію складових ринку та основних напрямків регулювання;

– основними завданнями державного регулювання є створення системи дієвих механізмів правового, організаційного та соціального впливу для забезпечення рівноваги та стабільності на ринку праці;

– державне регулювання ринку праці є процесом забезпечення функціонування соціально-економічних процесів та набором інструментів гарантування розвитку останнього в кризових умовах.

Подальші розробки та дослідження відповідної проблематики мають здійснюватися із врахуванням українських реалій та забезпечувати економічні реформи та перетворення для ефективного функціонування ринку праці та вдосконалення державного регулювання останнього в кризових умовах.

Бібліографічний список

1. Дружиніна В. В. Механізм державного регулювання ринку праці: теоретичний аспект. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 4. Т. 4. С. 67–71.
2. Тюленев С. А. Механізм регулювання ринку праці в умовах системної кризи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6. Ч. 3. С. 107–109. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/10982>
3. Маршавін Ю. М. Регулювання ринку праці України: теорія і практика системного підходу. Київ : Альтерпрес, 2011. 396 с.
4. Караченцева К. О. Державне регулювання ринку робочої сили: науково-теоретичний базис. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 22. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2011/26.pdf
5. Ладонько, Л. С., Калінько, І. В., Філіпова, Н. В. Аналіз ринку праці та забезпечення державного регулювання рівня зайнятості населення в Україні. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № 9. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-07-01>
6. Коваль С. П. Державне регулювання зайнятості та безробіття на ринку праці. *Економічний вісник університету*. 2016. Вип. 28(1). С. 107–114. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2016_28\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2016_28(1)_16)
7. Шаповалов В. В. Державне регулювання ринку праці: теоретичний аспект. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 13. С. 205–209. URL: <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/43.pdf>
8. Швець О. В. Сучасні аспекти регулювання ринку праці: теоретико-методологічний контекст. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. № 3. С. 350–358.
9. Шило К. М. Механізм державного регулювання формування трудового потенціалу. *Економіка і організація управління*. 2014 Вип. 1–2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2014_1-2_45
10. Паустовська Т. І. Регулювання ринку праці в умовах сучасної світової конкуренції. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 17(2). С. 33–38. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17(2)_9)

References

1. Druzhynina V. V. (2010) Mekhanizm derzhavnoho rehuliuвання rynku pratsi: teoretychnyi aspekt [The mechanism of state regulation of the labor market: a theoretical aspect]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. 2010. № 4. T. 4. P. 67–71.
2. Tiulieniev S. A. (2016). Mekhanizm rehuliuвання rynku pratsi v umovakh systemnoi kryzy [The mechanism of regulation of the labor market in conditions of systemic crisis]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Vyp. 6. Ch. 3. p. 107–109. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/10982> (accessed 21 March 2025)
3. Marshavin Yu.M. (2011). Rehuliuвання rynku pratsi Ukrainy: teoriia i praktyka systemnoho pidkhodu [Regulation of the labor market of Ukraine: theory and practice of a systematic approach] / Yu.M. Marshavin. K.: Alterpres, 396 p.
4. Karachentseva K. O. (2011) Derzhavne rehuliuвання rynku robochoi syly: nauково-teoretychnyi bazys. [State regulation of the labor market: scientific and theoretical basis] *Investitsii: praktyka ta dosvid*. № 22 URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2011/26.pdf (accessed 21 March 2025)
5. Ladonko L. S., Kalinko I. V., Filipova N. V. (2023). Analiz rynku pratsi ta zabezpechennia derzhavnoho rehuliuвання rivnia zainiatosti naselennia v Ukraini [Analysis of the labor market and ensuring state

- regulation of the level of employment of the population in Ukraine]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia*. Vol. 9. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-07-01> (accessed 22 March 2025)
6. Koval S. P. (2016). Derzhavne rehuliuвання zainiatosti ta bezrobittia na rynku pratsi [State regulation of employment and unemployment in the labor market]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*. Vyp. 28(1). p. 107–114. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2016_28\(1\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2016_28(1)_16). (accessed 23 March 2025)
  7. Shapovalov V.V. (2016) Derzhavne rehuliuвання rynku pratsi: teoretychnyi aspekt [State regulation of the labor market: a theoretical aspect]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. Vypusk 13. p. 205–209. URL: <http://global-national.in.ua/archive/13-2016/43.pdf> (accessed 24 March 2025)
  8. Shvets O. V. (2019). Suchasni aspekty rehuliuвання rynku pratsi: teoretyko-metodolohichniy kontekst [Modern aspects of labor market regulation: theoretical and methodological context]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*. № 3. p. 350–358.
  9. Shylo K. M. (2014). Mekhanizm derzhavnoho rehuliuвання formuvannya trudovoho potentsialu [Mechanism of state regulation of the formation of labor potential]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*. Vyp. 1–2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2014_1-2_45. (accessed 25 March 2025).
  10. Paustovska T. I. (2018). Rehuliuвання rynku pratsi v umovakh suchasnoi svitovoi konkurentsii [Labor market regulation in the context of modern global competition]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*. Vyp. 17(2). p. 33–38. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17\(2\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17(2)_9) (accessed 25 March 2025).

Стаття надійшла до редакції 26.03.2025

Tetiana Miroshnichenko

PhD in Economics, Associate Professor,
Professor of the Department of Socio-Economic Disciplines,
Dnipro State University of Internal Affairs
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2729-4454>

STATE REGULATION OF THE LABOR MARKET IN THE MODERN CONDITIONS OF ECONOMIC DEVELOPMENT

One of the key conditions for effective economic development is the effective functioning of the labor market, as an indicator of solving a number of important socio-economic problems. In conditions of full-scale invasion, the domestic labor market operates under the influence of numerous factors that inhibit its development, affect the efficiency of functioning and require effective mechanisms of state regulation. Changes that have also affected the socio-economic aspects of labor market development are gaining significant scale, and the consequences are irreversible. Due to military operations in the country, the processes of human capital development are slowing down, the possibilities of meeting the needs of the labor market and, as a result, ensuring the innovative development of the country are reduced. Competitive struggle in the labor market is intensified by the creation of new market niches, innovative production and rapidly changing needs of enterprises in wartime. The number of innovative specialties that differ significantly from the needs of the economy is growing. That is why an important tool for the economic development of the labor market at the present stage is the management of labor supply and demand, which necessitates the formation of strategic directions for development and effective state policy in the field of labor market formation. Research into the directions of state regulation of the labor market at all levels of the hierarchy and the justification of ways for its effective functioning is increasingly gaining importance for the development of the national economy and the country as a whole. **Objective.** Research and scientific and theoretical substantiation of the features of state regulation of the labor market in the conditions of a full-scale invasion and subsequent post-war reconstruction of Ukraine. **Methods.** To analyze state regulation of the labor market, general scientific and special research methods were used: analysis and synthesis, analogy and comparison, expert assessments, etc. **Results.** The article explores the theoretical and methodological principles of state regulation of the labor market by analyzing state regulation, self-regulation, and contractual regulation. The main components of the mechanism of state regulation of the labor market are described, with the help of which the sphere of social and labor relations is regulated, support is provided for the unemployed, the movement of labor resources is regulated, and professional training, retraining, and advanced training of the workforce are organized. The purpose, objects, subjects, and principles of the mechanism of state regulation of the labor market are specified. The subsystems of the complex mechanism of state regulation of the labor market are detailed. **Scientific novelty.** Based on scientific developments on state regulation of the labor market, the author has formed a structural and logical scheme that demonstrates the relationships between the main components of the labor market at all levels of regulation. **Practical significance.** Measures for improving the country's socio-economic development, necessary for the further functioning of the labor market in times of crisis, are formed.

Keywords: state regulation, contractual regulation, self-regulation, mechanism, labor market.